

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย ปัญหาการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความเสี่ยงต่อการติดยาเสพติดของนักเรียน โดยมีวัตถุประสงค์คือ

1. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความเสี่ยงต่อการติดยาเสพติดของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
2. เพื่อศึกษาระดับของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความเสี่ยงต่อการติดยาเสพติดของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
3. เพื่อศึกษาหาแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียน

โดยใช้แนวความคิดและทฤษฎีต่างๆ ในการวิจัย คือ

1. ทฤษฎีการควบคุม
2. ทฤษฎีการเสริมแรงที่แตกต่าง
3. ทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่าง
4. ทฤษฎีไร้ระเบียบ
5. แนวความคิดเบื้องต้นที่เกี่ยวกับยาเสพติด
6. แนวความคิดพฤติกรรมเบี่ยงเบน

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจและการวิจัยทางมานุษยวิทยา เพื่อนำไปสู่การค้นหาสาเหตุและการดำเนินการป้องกันให้นักเรียนห่างไกลจากยาเสพติด โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยที่แบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน คือ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและการประมวลผลข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการศึกษาวิเคราะห์

มีขอบเขตของการวิจัยคือ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนชุมชนหมู่บ้านพัฒนา ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 150 คน

ตามแนวความคิดและทฤษฎีที่กล่าวมาข้างต้น สามารถตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความเสี่ยงต่อการติดยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น คือ

สมมติฐานที่ 1 นักเรียนที่มีความรู้สึกลึกซึ้งพันต่อบิดามารดาสูง จะมีความเสี่ยงต่อการติดยาเสพติดต่ำ

สมมติฐานที่ 2 นักเรียนที่มีความรู้สึกลึกซึ้งพันต่อโรงเรียนสูง จะมีความเสี่ยงต่อการติดยาเสพติดต่ำ

สมมติฐานที่ 3 นักเรียนที่คบเพื่อนที่ติดยาเสพติดสูง จะมีความเสี่ยงต่อการติดยาเสพติดสูง

สมมติฐานที่ 4 นักเรียนที่ได้รับการยับยั้งภายในสูง จะมีความเสี่ยงต่อการติดยาเสพติดต่ำ

สมมติฐานที่ 5 นักเรียนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่สังคมยอมรับสูง จะมีความเสี่ยงต่อการติดยาเสพติดต่ำ

สมมติฐานที่ 6 นักเรียนที่ได้รับการเสริมแรงสูง จะมีความเสี่ยงต่อการติดยาเสพติดสูง

สมมติฐานที่ 7 นักเรียนที่มีความเข้าใจในการป้องกันตนเองสูง จะมีความเสี่ยงต่อการติดยาเสพติดต่ำ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ปรากฏว่าส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 51.3 มีอายุ 13 ปี ร้อยละ 30.7 เป็นบุตรคนที่ 1 ร้อยละ 37.3 ปัจจุบันอาศัยอยู่กับบิดามารดา ร้อยละ 40.0 ส่วนใหญ่บิดามารดาส่งเสียเลี้ยงดู 44.7 มีผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง 50.6 คะแนนเฉลี่ยปี 2540 อยู่ระหว่าง 2.50 – 2.99 ร้อยละ 50.6 บิดามารดาบัง

อาศัยอยู่ด้วยกัน 45.3 บิดามีอาชีพรับจ้างใช้แรงงาน ร้อยละ 35.3 มารดามีอาชีพรับจ้างใช้แรงงาน ร้อยละ 28.7 มีสถานภาพทางการเงินในครอบครัวระดับปานกลาง ร้อยละ 52.0 มีเพื่อนสนิท 2 คน ร้อยละ 21.3 ส่วนใหญ่ไม่มีเพื่อนที่ใช้สารเสพติด ร้อยละ 57.3

2. ผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความเสี่ยงต่อการติดยาเสพติดของนักเรียน สรุปการแสดงระดับความสัมพันธ์ของแต่ละปัจจัยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย

ปัญหาในการทำการวิจัย

ปัญหาในการทำวิจัย มีดังต่อไปนี้

1. งานวิจัยครั้งนี้มีปัญหาในด้านของการเอาทฤษฎีแต่ละทฤษฎีมาใช้เป็นแนวทางความคิด การวิเคราะห์ยังมีขีดจำกัด ในด้านของการตีความทฤษฎีกับการวัดค่าตัวแปรตามทฤษฎี ซึ่งควรได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องและกว้างขวางยิ่งขึ้น จึงจะเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการนำเอาแนวความคิดและทฤษฎีเหล่านั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ส่วนการวิจัยที่เกี่ยวกับยาเสพติดที่ผ่านมาจะเป็นไปในลักษณะของการศึกษาเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ยังไม่ค่อยมีการทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยและพฤติกรรมอื่นๆ ที่เกิดจากการติดยาเสพติดเท่าที่ควร ทำให้ยากแก่การหาทฤษฎีและแนวความคิดที่เกี่ยวข้องโดยตรงมาทำการวิเคราะห์ได้

2. ในส่วนของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย มักปรากฏว่าในการสุ่มตัวอย่างจะเกิดความยากลำบากในการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) เนื่องจากประชากรที่เป็นนักเรียนมีจำนวนมากพอสมควรและแบ่งออกเป็นหลายห้องเรียน ผลการวิจัยที่ผ่านมาจึงเป็นการสะท้อนให้เห็นเพียงแนวโน้มที่อาจเป็นไปได้ในระดับหนึ่งเท่านั้น จึงอาจทำให้มองเห็นภาพของนักเรียนที่มีความเสี่ยงมากเพียงใดไม่คอยเด่นชัด

3. ปัญหาอีกประการหนึ่งของการวิจัยครั้งนี้คือ การให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างเฉพาะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นปีที่ 1 – 3 เท่านั้น และในช่วงของเดือนกรกฎาคมเป็นช่วงเวลาที่เด็กกำลังมีการสอบย่อยพอดี ทำให้เด็กไม่ค่อยมีเวลาในการตอบแบบสอบถามมากนัก จึงค่อนข้างเก็บรวบรวมข้อมูลได้ยาก เพราะต้องรอจนกว่านักเรียนผ่านการสอบไปแล้ว จึงเริ่มเก็บรวบรวมข้อมูลใหม่อีก

ครั้ง และในการสัมภาษณ์ต้องคอยระวังคำถามและวางตัวให้เป็นกันเองมากที่สุด เพราะเด็กบางคนจะเกิดการเกร็งและตอบไม่ตรงคำถามของผู้วิจัย

4. ปัญหาการให้ข้อมูลไม่ชัดเจนเท่าที่ควร เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งในบางเรื่องของปัญหาเสพติดผู้ใหญหรือกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนแออัดจะให้ข้อมูลได้ดีกว่า

5. ปัญหาเรื่องการให้ข้อมูลที่เป็ความลับ เนื่องจากผู้วิจัยเป็นเจ้าของพื้นที่สำรวจเด็กบางคนอาจจะเกรงกลัวอิทธิพลของพวกจำหน่ายยาเสพติด เพราะไม่มีผู้คุ้มครองเมื่ออยู่ในชุมชนหากให้ข้อมูลที่พาดพิงถึงตัวบุคคลอาจจะได้รับอันตราย จึงไม่กล้าที่จะให้ข้อมูลที่แท้จริงได้ โดยเฉพาะแหล่งที่ขายยาเสพติด

6. การวัดค่าของตัวแปรอาจมีความไม่แน่นอนเกิดขึ้นได้ เนื่องจากตัวแปรที่ศึกษาเป็นตัวแปรเชิงคุณภาพทั้งสิ้นและการตัดสินใจในการทำแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างอาจยังไม่มีความเที่ยงตรงมากนัก ซึ่งการวิจัยที่จะให้ได้ผลยิ่งขึ้นผู้วิจัยเห็นควรให้ใช้วิธีการเข้าไปสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) แต่ควรระวังเกี่ยวกับอันตรายด้วย เนื่องจากปัญหาเสพติดมีผลประโยชน์มากมายเกี่ยวกับการซื้อขายยาเสพติด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยแยกออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1.1. การวิจัยครั้งต่อไปอาจเลือกทำการศึกษานักเรียนจากหลายๆ โรงเรียนและนำมาทำการศึกษาเปรียบเทียบกันเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

1.2. การศึกษาครั้งนี้ตัวแปรอิสระที่นำมาศึกษาระดับของความเสี่ยงในการติดยาเสพติด มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ทั้งนี้เพราะธรรมชาติของตัวแปรทางสังคมวิทยาที่มีความคาบเกี่ยวกันเอง จึงส่งผลต่อการวิเคราะห์ และการอธิบายค่าของตัวแปรตามไม่ได้มากเท่าที่ควร ในการศึกษาครั้งต่อไปควรที่จะมองปัจจัยในแง่มุมอื่นๆ บ้างที่อาจมีผลกับความเสี่ยงต่อ

การใช้ยาเสพติดของนักเรียนได้ เช่น ปัจจัยด้านสื่อมวลชน ปัจจัยด้านแหล่งซื้อขาย ปัจจัยด้านฐานะทางครอบครัว ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม เป็นต้น

1.3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์โดยการสำรวจเฉพาะนักเรียนเพียงอย่างเดียว ซึ่งในการวิจัยครั้งต่อไปอาจใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ทั้งผู้ปกครองและอาจารย์ผู้สอน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงขึ้นมาได้

1.4. การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาไปถึงบิดามารดาและผู้ปกครองของนักเรียนด้วยว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับยาเสพติดหรือไม่ และต่อไปอาจทำวิจัยถึงครู อาจารย์ในโรงเรียนด้วย อาจจำแนกเป็น

- โรงเรียน
- ครู อาจารย์
- อาคาร สถานที่และสภาพแวดล้อม
- ตัวแปรทางสังคมวิทยา ได้แก่ การปลูกฝังทัศนคติและการอบรมเกี่ยวกับเรื่องของยาเสพติด

1.5. การใช้แบบสอบถามควรใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายและให้ผู้ตอบแบบสอบถามมองภาพออก สามารถแยกความแตกต่างของแต่ละหัวข้อที่ให้เลือกได้ เพราะการหาค่าของตัวแปรจะต้องนำมาวิเคราะห์ หากข้อความที่มีความหมายใกล้เคียงกันจะทำให้การตอบข้อมูลไม่ถูกต้องชัดเจนเท่าที่ควร

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

งานวิจัยนี้จะประโยชน์กับบุคคลและหน่วยงานหลายฝ่ายที่ต้องช่วยกันป้องกันดูแลและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนแออัด ในแง่ที่ว่าทำอะไรจะทำให้เด็ก ๆ ที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่มียาเสพติดระบอบาให้ได้รับรู้โทษของยาเสพติด และรู้จักป้องกันตนเองให้ห่างไกลจากยาเสพติดได้ และมีวิธีการอย่างไรที่จะทำให้ยาเสพติดลดลงหรือหมดสิ้นไปจากชุมชนแออัดได้ นอกจากนี้งานวิจัยครั้งนี้ยังพบว่า ตัวแปรในด้านของการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่สังคมยอมรับ ความรู้สึกผูกพันต่อบิดามารดา ความรู้สึกผูกพันต่อโรงเรียนนั้น เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญที่มีผลต่อความเสี่ยงต่อการติดยาเสพติดของนักเรียน ดังนั้นหากบุคคลที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นบุคคลจากสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา หรือสถาบันทางสังคมอื่นๆ ควรให้ความสนใจ

ในการอบรม ปลุกฝังทัศนคติและค่านิยม ให้เห็นถึงความสำคัญในการปฏิบัติตามกฎระเบียบ และในขณะเดียวกันบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือครู อาจารย์ ควรเอาใจใส่ดูแลบุตรหลานของตนให้มากยิ่งขึ้น เพื่อที่เด็กจะได้ไม่ต้องหันไปพึ่งยาเสพติด

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอเสนอเกี่ยวกับข้อคิดเห็นบางประการ เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. การใช้แบบสอบถามอาจยังไม่ได้ผลเท่าที่ควร การที่ได้เข้าไปสังเกตแบบมีส่วนร่วมในการตอบแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ อาจทำให้ได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือได้
2. บุคคลที่ให้ข้อมูลนั้นอาจจะเลือกบุคคลที่มีอายุแตกต่างกันออกไป เช่น กลุ่มนักเรียน กลุ่มคนทำงาน กลุ่มคนสูงอายุ เป็นต้น เพื่อที่จะได้ข้อมูลที่หลากหลายและชัดเจนมากขึ้น